

Dansk Skak Union

Hovedbestyrelsen

Erik Søbjerg
Formand
Kongevejen 6a
7430 Ikast
Tlf. 0045 8613 3841
formand@skak.dk
www.dsu.dk

Bilag 4.1 Eliteskak HB-mødet søndag den 8.februar 2009

Lars Bo Hansen har her nedenfor på min opfordring beskrevet sine meget spændende og perspektivrige tanker for udviklingen af elitearbejdet i dansks skak. Lars Bo vil deltage i diskussionen af punktet på HB-mødet, hvor det er mit håb at HB vil kunne tilslutte sig at der sættes et arbejde i gang med at konkretisere en aftale og en samlet landstrænerfunktion:

Erik Søbjerg

Talent- og eliteudvikling i Danmark – landstrænerens rolle

Siden begyndelsen/midten af 1990-erne (i takt med at Bent Larsens karriere langsomt klingede ud) har toppen af dansk skak bestået af en lille gruppe af spillere – Curt Hansen, Peter Heine Nielsen, Sune Berg Hansen, Lars Schandorff og jeg selv. Disse spillere har udgjort rygraden på det danske landshold og har også med få undtagelser fordelt DM-titlen mellem sig i perioden. Reelt er det kun Davor Palo, der i løbet af de sidste 15 år har formået at spille sig ind i denne gruppe (når der ses på ratingtallene). Selv om der er nogle få unge spillere på vej med potentiale til at udfordre "veteranerne" – f.eks. Allan Stig Rasmussen, Jakob Vang Glud og Nikolaj Mikkelsen – må man sige at talentudviklingen i dansk skak har haltet i de seneste mange år, og det har sat sit præg på landsholdet, som ved mesterskab efter mesterskab stiller med de samme spillere. Denne mangel på fornyelse er et faresignal – der har simpelthen ikke været den konkurrence i toppen, som skal til for at skabe dynamik og udvikling.

Konsekvensen har været, at Danmark er blevet overhalet af en række af de nationer vi typisk sammenligner os med, hvilket man f.eks. kunne se ved OL i Dresden, hvor vi sluttede efter både Norge, Sverige og Finland. Også på juniorsiden har Danmark svært ved at følge med; f.eks. er det danske juniorhold nu i flere år i træk endt på sidstepladsen i den årlige fire-nationersturnering med de øvrige nordiske lande. Konkurrenterne er ikke bare ved at løbe fra os på både senior- og juniorsiden; de kan også stille med betydelig yngre hold og/eller har unge stortalenter i pipelinen. F.eks. har Norge Magnus Carlsen og Jon Ludvig Hammer, Sverige har Nils Grandelius og Erik Blomqvist, Finland Tomi Nybäck.

Dette oplæg beskriver en mulig omorganisering af arbejdet med talent- og elitearbejde i Danmark, som på sigt kan hjælpe Danmark "tilbage på sporet". Der er tale om et forslag til en strategisk satsning på talenterne og eliten, som naturligt kan gå hånd i hånd med den fokus på breddeudvikling og medlemstal, som DSU, hovedkredsene og klubberne allerede har, og som investeringen i skakserveren vel skal understøtte. Jeg tror på, at der er synergier at hente ved en samtidig satsning på bredde og elite; disse understøtter hinanden.

Centralt i både talent- og elitearbejdet står landstrænerne, og oplægget her indeholder derfor et forslag til en reorganisering af landstrænerrollen i Danmark. Det skal understreges, at oplægget på ingen måde skal ses som kritik af hverken nuværende eller tidligere landstrænere; seniorlandstræner Per Andreasen og juniorlandstræner Jes Harholm gør begge et stort og ihærdigt arbejde indenfor de rammer, de har til rådighed – men hvis den nedadgående spiral skal vendes, bør disse rammer efter min opfattelse ændres og udvides.

Hovedbestyrelsen

Erik Søbjerg
Formand
Kongevejen 6a
7430 Ikast
Tlf. 0045 8613 3841
formand@skak.dk
www.dsu.dk

Landstrænerrollen i Danmark

Traditionelt består landstrænerrollen i Danmark for både juniorer og seniorer – i modsætning til mange andre lande – først af fremmest af administrativ allokering af et af HB/FU vedtaget budget, mere end af fokus på skaklig træning og udvikling. Det ses også ved, at i mange andre lande er landstræneren typisk stormester og/eller tidligere landsholdsspiller, hvilket sjældent har været tilfældet i Danmark. Den strategiske satsning på talent- og elitearbejdet, som jeg foreslår, medfører en markant øget fokus på det skaklige indhold af landstrænerrollen. Landstræneren skal efter min opfattelse netop være træner. Eventuelt kan opgaverne deles i to; en administrativ komponent og en skaklig komponent. Dette forøgede fokus på det skaklige er ledetråden i den følgende beskrivelse af landstrænerrollen og de rammer, hvorunder denne rolle opererer.

1) Senior- og juniorlandstrænerposterne bør slås sammen til én.

Efter min opfattelse er opdelingen i to landstrænerposter, en for juniorer op til 20 år og derefter en for seniorer, uhensigtsmæssig. Det skyldes, at unge talenter udvikler sig i forskelligt tempo, og der er talrige eksempler på spillere, der først slår igennem til landsholdsniveau efter at de er blevet 20 år. Et godt eksempel er Sune Berg Hansen, og i vore dage Allan Stig Rasmussen. Ved at have en ret arbitrær grænse ved 20 år risikerer nogle unge talenter at ende i et vakuum, hvor de er blevet for gamle til at få juniorstøtte, men endnu ikke gode nok til at være i seniorlandstrænerens søgelys og får derved ikke adgang til seniorstøtte, ligesom de ikke får nogen skaklig støtte. I denne afgørende periode i en ung spillers karriere mistes potentiale pga. manglen på skaklig og monetær støtte.

Samtidig vil én samlet landstrænerfunktion også medføre ét budget, hvilket vil muliggøre en bedre allokering af ressourcerne. I nogle perioder er der måske behov for at flytte penge fra seniorer til juniorer; i andre måske den anden vej. Ressourcerne bør allokeres på den mest givende måde, uafhængigt af spillernes alder og med mere fokus på deres udvikling og potentiale.

2) Der skal mere kontinuitet ind i arbejdet – det største potentiale for udvikling ligger mellem turneringer.

Landstrænerrollen hos både juniorer og seniorer har traditionelt – qua dens fokus på administrativ allokering af begrænsede budgetter – haft stor fokus på

turneringsdeltagelse. Der betales for unge talenters deltagelse i EM og VM og seniorelitens deltagelse i OL, EM samt forskellige andre turneringer, som der kan søges tilskud til. Det er ganske glimrende, men denne tilgang misser det faktum, at det største skaklige udviklingspotentiale ofte ligger mellem turneringer. Turneringserfaring er vigtigt, men denne erfaring skal bearbejdes for at give det største langsigtede udbytte, og det er typisk overladt til spillerne selv. Jeg har mødt mange unge talenter – men også ældre spillere – som efter min opfattelse arbejder på den helt forkerte måde med skak, og derfor mister udviklingspotentiale. Et helt praktisk eksempel er brugen af databaser og analysemoduler, som ofte anvendes på en uhensigtsmæssig – i pædagogisk og udviklingsmæssig forstand – måde.

Landstræneren bør være den samlende figur, som i samarbejde med spillerne lægger en langsigtet plan for, hvad den enkelte spiller skal arbejde med. Samtidig bør der stilles krav til spillerne, hvis de skal opnå støtte; støtte bør ikke kun kædes sammen med resultater eller rating, men også arbejdsindstilling. Dette er naturligvis især væsentligt i forhold til juniorerne, som skal støttes og oplæres i vigtigheden af systematisk arbejde med spillet. Skak er et videnspil, hvor der er stort udbytte at hente ved systematisk arbejde, og hvor der er en enorm mængde af tilgængelig viden. Men denne enorme mængde data kan også virke uoverskuelig, og her har landstræneren en vigtig rolle i at lære de unge spillere at arbejde på den rigtige måde.

Landstræneren skal løbende følge op på, at talenterne arbejder med de ting, der er aftalt. Det kan f.eks. gøres ved faste træningssamlinger 3-4 gange om året. Igen bør det være et krav, at talenterne deltager i disse træningssamlinger for at der kan opnås maksimal støtte til deltagelse i turneringer. Samtidig kan skakserveren anvendes til løbende individuelle træningsseancer.

Træningssamlinger er bestemt også en givtig mekanisme for seniorer, men det er ikke rigtig noget vi har tradition for i Danmark. I de mange år jeg har været med på landsholdet (siden 1987) har vi kun ganske få gange mødtes til decideret træning. Her er der bestemt et uudnyttet potentiale – f.eks. syntes jeg, at der var stort udbytte af den træningssamling med Mark Dvoretzky, som på Peter Heines initiativ blev gennemført op til OL i Istanbul 2000. Det bør være en vigtig landstræneropgave at sørge for afholdelse af sådanne arrangementer. I udviklingssammenhæng kan landstrænerens budget bruges på andre måder end kun turneringstilskud, som lader til at have været normen i de sidste mange år.

Spørgsmålet er naturligvis så, hvem der i givet skal inviteres til sådanne arrangementer og i det hele taget indgå under landstrænerens domæne og budget. Her giver det efter min opfattelse mening at se nærmere på det tyske system, hvor landstræner Uwe Bönsch opererer med en "A-", "B-" og "C"-kader. A-kaderen er de absolutte topspillere, mens B og C efter forskellige kriterier er "boblere". Afhængig af hvilken kader man er kvalificeret til, kan man opnå forskellig støtte og deltage i forskellige arrangementer og træningssamlinger. I Danmark ville det give mening at operere med en A- og en B-kader. A-kaderen

---

Hovedbestyrelsen

Erik Søbjerg
Formand
Kongevejen 6a
7430 Ikast
Tlf. 0045 8613 3841
formand@skak.dk
www.dsu.dk

---

kunne være det nuværende landshold plus 2-3 spillere i periferien af holdet (f.eks. 2475+), mens B-kaderen kunne være IM-ere med stormesterpotentiale (og interesse i at yde den nødvendige indsats herfor). F.eks. er jeg pt. i kontakt med flere IM-ere angående træning, hvor hovedspørgsmålet egentlig er "hvordan kommer jeg fra IM til GM?". En sådan træning af de mest lovende og arbejdsivrige IM-ere kunne sættes i system af landstræneren og medvirke til en større konkurrence og fornyelse i toppen. Det er jo tydeligt at "produktionen af stormestre" i Danmark er gået noget i stå i de senere år efter at have været på sit højeste i 1990-erne – fra 1990-2000 blev både jeg selv, Peter Heine Nielsen, Sune Berg Hansen, Lars Schandorff, Carsten Høi og Henrik Danielsen stormestre; altså mere end én ny stormester hvert andet år – siden da er kun Davor Palo (og Jacob Aagaard, men først efter han flyttede til Skotland) kommet til. Jeg er overbevist om, at en systematisk, landstrænerstyret træning af "B-kaderen" kan få gang i GM-produktionen igen.

Hovedbestyrelsen

Erik Søbjerg
Formand
Kongevejen 6a
7430 Ikast
Tlf. 0045 8613 3841
formand@skak.dk
www.dsu.dk

---

3) Talenterne skal have mere skaklig støtte ved deltagelse i mesterskaber, og der også her skal der være mere kontinuitet.

En stor del af juniorbudgettet går til juniorers deltagelse in internationale mesterskaber (EM, VM). Men i modsætning til mange andre lande har juniorerne ikke en stormester med til at sekundere dem; i stedet støttes de af forældre og mere administrative ledere. Der er efter min opfattelse ikke tvivl om, at vi her efterlader et potentiale. Der bør hver gang sendes en erfaren IM/GM med juniorerne til mesterskaberne, som har større mulighed og basis for at kunne understøtte juniorerne rent skakligt - jvf. den øgede fokus på det skaklige i den nye definition af landstrænerrollen, som mit forslag lægger op til. Jeg har f.eks. flere gange observeret danske juniorer foretage uheldige åbningsvalg på kritiske tidspunkter i turneringerne.

Lige så vigtigt er det, at der bygges større kontinuitet ind i sekundantdeltagelsen ved EM, VM og andre ungdomsarrangementer. Det har ofte været sådan, at det er en ny rejseleder hver gang, som alle har deres egen tilgang til, hvordan unge coaches og hvordan procedurerne bør være på rejsen. I det nyeste nummer af Skakbladet rejser Jesper Skjoldborg f.eks. spørgsmålet om man skal lade de unge spille lynskak om aftenen under en turnering (nej!), mens Per Andreasen ynder at lade de unge løse studier og problemer under turneringerne (hellere kombinationer!). Ideelt set bør det fast være landstræneren der rejser med de unge hver gang. Derved opnås der kontinuitet i coaching og processer, og landstræneren er jf. pkt. 2 ovenfor også den samlende figur mellem mesterskaberne og derfor vidende om, hvilke styrker og svagheder de enkelte juniorer har.

4) Der skal arbejdes på at få talenter og elitespillere med i de rigtige turneringer og der skal samarbejdes med danske arrangører om hvilke type turneringer der bør arrangeres i Danmark. DSUs turneringsbudget bør samles hos landstræneren.

Turneringserfaring er bestemt vigtigt for en spillers skaklige udvikling, og en stor del af landstrænerens budget bør bestemt bruges til turneringer. Men en turnering er ikke bare en turnering – i et skakligt udviklingsperspektiv er der stor forskel på, hvilke turneringer man deltager i. Landstræneren bør spille en aktiv rolle i planlægningen af spillernes turneringsaktivitet; det bør ikke bare være spilleren, der søger om tilskud til en mere eller mindre tilfældig turnering. F.eks. er et af mine råd til IM-erne omtalt ovenfor, at de skal spille flere stærke turneringer og færre svage. I de senere år har der tilsyneladende været en vis tendens til, at nogle IM-ere har foretrukket at spille ret svage turneringer med enkelte ikke særlig højtratede stormestre, i håbet om GM-normer og/eller pengepræmier. Dette er forståeligt nok, men i et udviklingsperspektiv er man ofte nødt til at udfordre sig selv og "få bank" mod stærke modstandere. Når jeg sammenligner listen af spillere som blev stormestre i 1990-erne med den nuværende generation af håbefulde IM-ere, ser jeg en tendens til, at vi dengang i vores udviklingsperiode fra IM til GM spillede mange flere stærke turneringer og derved opnåede en uvurderlig hårdhed. Vi deltog også i flere lukkede stormesterturneringer, som der dengang var flere af i både ind- og udland. Lukkede turneringer har den store fordel i modsætning til åbne, at man i runde efter runde møder kontinuerlig stærk modstand, hvor ens modstandere i åbne turneringer ofte svinger voldsomt i spillestyrke.

Landstræneren bør derfor efter min mening bruge sit turneringsbudget selektivt. Optimalt ville det være at få flere danskere med i lukkede GM-turneringer rundt omkring i verden. Nogle gange er det imidlertid ikke så let for danske spillere at komme med i stærke (lukkede) udenlandske turneringer, bl.a. fordi vi pt. ikke har ret mange (nogen?) lukkede stormesterturneringer i Danmark, som kunne bruges til en form for udveksling. Mens dette skrives sidder jeg og følger partierne fra Wijk aan Zee, hvor Tiger Hillarp-Persson er med i C-gruppen. Sidste år var det Pontus Carlsson. Svenskerne får uden tvivl disse pladser pga. Sigeman-arrangørernes gode kontakter til Wijk aan Zee-arrangørerne. Da jeg deltog i Sigemanturneringen i Malmö i april 2008 var bl.a. Jeroen van Berg – Wijk aan Zee-arrangør – inviteret til åbningen, og det unge hollandske håb Daniel Stellwagen var sammen med Jan Timman med i Sigemanturneringen. Som tak herfor deltager der svenskere i Wijk aan Zee, hvorimod der ikke har været dansk deltagelse i denne traditionsturnering siden Curt Hansen og jeg deltog nogle gange midt i 1990-erne.

I Danmark har vi desværre pt. ikke rigtig nogle turneringer at udveksle med – der var mange flere lukkede turneringer her i landet i 1990-erne – men jeg ser det alligevel som en vigtig landstrænerfunktion at opbygge og pleje kontakter til turneringsarrangører i udlandet, som danske spillere kan få glæde af. Som beskrevet er "udveksling af pladser" en måde at skaffe danske spillere med i

---

Hovedbestyrelsen
Erik Søbjerg
Formand
Kongevejen 6a
7430 Ikast
Tlf. 0045 8613 3841
formand@skak.dk
www.dsu.dk

---

stærke, lukkede turneringer på, men sådanne turneringer er mangelvare i Danmark. I de senere år har vi til gengæld set flere åbne turneringer, hvor turneringsarrangørerne med stolthed proklamerer, hvor højt gennemsnit top ti tilmeldte har. Det virker nærmest som en konkurrence mellem arrangører at opnå det højeste gennemsnit hos top ti, og så ellers lade turneringen være åben for alle (nogle skal jo betale for stormestrene i top ti...). Fra et udviklingssynspunkt er denne type af turneringer imidlertid ikke optimale. Dette skal ikke opfattes som kritik af Politiken Cup og lignende turneringer, som er fine og succesfulde arrangementer, men den helt åbne struktur giver ikke de bedste trænings- og udviklingsmuligheder for danske topspillere. Hertil er styrkeforskellene blandt deltagerne for store og svingende. Da jeg f.eks. sidst deltog i Politiken Cup i 2004, mødte jeg ingen over min egen rating, og kun en enkelt over 2500. Med henblik på træning og udvikling for topspillerne er der mere at hente i f.eks. Rilton Cups 2200+ topgruppe eller lukkede turneringer med mere balanceret og kontinuerlig stærk modstand.

For at opnå den bedst mulige effekt af danske turneringer – både med hensyn til udviklingspotentiale for spillerne og mulighederne for udveksling så danske spillere kan komme med i udenlandske turneringer – bør landstræneren efter min opfattelse overtage ansvaret for DSUs budget til støtte af internationale turneringer i Danmark, og en turnerings potentiale i forhold til udvikling og træning gøres til en parameter ved tildeling af støtte. Landstræneren kan/bør desuden fungere som sparringspartner/rådgiver for turneringsarrangører i denne henseende.

5) Der skal arbejdes kontinuerligt på at finde sponsorpeng, legater og andet til talent- og elitearbejdet.

DSUs budget er presset af faldende medlemstal og manglende medlemskab af DIF, og det er derfor ikke let at finde de midler der skal til for at gennemføre de ønskede aktiviteter. Den satsning jeg foreslår på elite- og talentarbejde vil uden tvivl kræve ressourcer. En vigtig del af landstrænerfunktionen er derfor at søge at skaffe ekstra midler til dette arbejde. Dette kan både være sponsormidler, legater og fonde.

Jeg erkender at det ikke er let at finde sponsormidler til skak – og især i en finansiell krise – men umuligt er det efter min opfattelse ikke. Skak har som spil et udmærket image. Jeg sidder selv qua mit job som underviser i bl.a. i Sport Management og Sponsorship i et Sports Leder Netværk igangsat af det internationale sportsrådgivningsfirma TSE med hovedkontor i Lausanne og datterselskab i bl.a. Danmark. I dette netværk sidder desuden direktører og generalsekretærer fra en lang række forbund under DIF samt offentlige og private ledere fra sportsbranchen. Ved de seneste netværksmøder har bl.a. basketball-, svømme- og volleyballforbundet præsenteret deres erfaringer med sponsor- og fundraisingarbejde, og det er gennemgående for deres konklusioner, at private virksomheder faktisk er rimelig positive overfor gennemarbejdede henvendelser fra forbundene. Det kræver en ihærdig, professionel og systematisk indsats, som passende kan lægges ind under landstrænerens ansvarsområde.

Hovedbestyrelsen

Erik Søbjerg
Formand
Kongevejen 6a
7430 Ikast
Tlf. 0045 8613 3841
formand@skak.dk
www.dsu.dk

---

6) Satsningen på talent og elite skal komplementere arbejdet med bredden, f.eks. ved aktiv brug af skakserveren.

DSU har som bekendt satsset voldsomt på den nye skakserver, bl.a. med henblik på at tiltrække flere medlemmer og derved øge bredden i dansk skak. Mit forslag til en elitesatsning kan støtte denne satsning. Som nævnt ovenfor hænger bredde og elite efter min mening tæt sammen; de er ikke modsætninger, men understøtter hinanden. Jo større bredde, jo større chancer for at der i mængden findes talenter (se i øvrigt de interessante akademiske artikler om dette emne af bl.a. Fernand Gobet og Robert Howard, som for nylig har været bragt på ChessBase.com). På den måde er talentudvikling uden tvivl et "numbers game". Men bredden interesserer sig også for eliten, hvilket den ophedede debat blandt DSUs medlemmer ang. holdopstillingen ved OL bevidnede.

Den nye skakserver er en god mulighed for at få bredde og elite knyttet tættere sammen. Dette kunne f.eks. gøres ved faste ugentlige seancer af topspillerne på skakserveren. Landstræneren kunne passende være ansvarlig for dette, enten ved selv at gennemføre seancerne eller at aktivere øvrige topspillere til det, f.eks. ved at koble dette sammen med økonomisk støtte/honorarer. På den måde kan landstræneren og topspillerne være med til at hæve det samlede niveau i dansk skak.

7) Der bør samarbejdes tæt med Dansk Skole Skak ang. talentidentifikationen.

Som jeg allerede har været inde på understøtten bredden og eliten hinanden. Desværre er det i dag sådan, at klubberne ofte har svært ved at tiltrække og fastholde unge. Når der er færre unge i klubberne, falder sandsynligheden for at finde og udvikle talenter og kommende elitespillere.

Derfor bør DSU samarbejde tæt med Dansk Skole Skak, som har kontakten til børn og unge. DSS har stort fokus på bredden, men ikke meget på eliten. Her vil en landstræner kunne være forbindelsespersion med henblik på at få identificeret unge talenter i skoleskakken, som af den ene eller anden grund ikke spiller i klub under DSU. I vore dage udvikler talenter sig hurtigere og hurtigere (i yngre og yngre alder), og hvis målet er at styrke talentudviklingen og elitearbejdet, skal der sættes ind tidligt, og det kræver et samarbejde med DSS, som har den direkte kontakt til børn og unge.

8) Skak og uddannelsessystemet.

Det bringer mig til det sidste punkt, nemlig forholdet mellem skak og uddannelsessystemet. I andre lande ser vi i disse år en stigende tendens til, at skak udnyttes i skolesystemet, og denne mulighed bør vi naturligvis også udnytte i Danmark.

I Norge, Tyskland og Sverige har man eller har haft skakgymnasier, hvor vi i Danmark fortrinsvis fokuserer på skak i folkeskolerne (Tjele Efterskole samt DSSs fokus på udbredelsen af skak i folkeskolerne). Især sportsgymnasiet i Oslo er

---

Hovedbestyrelsen

Erik Søbjerg
Formand
Kongevejen 6a
7430 Ikast
Tlf. 0045 8613 3841
formand@skak.dk
www.dsu.dk

---

interessant i denne forbindelse, fordi fokus netop her er på eliten, og hvor Simen Agdestein som ansat skaktræner og leder af skaklinien uden tvivl har haft stor betydning for udviklingen af norske talenter. Vi har ikke noget tilsvarende i Danmark.

I USA er der pt. stor fokus på skak i collegesystemet; flere amerikanske universiteter og colleges bruger skak til at tiltrække eliteskakspillere (også fra udlandet) som studerende og har desuden stormestre og IM-ere ansat som skaktrænere. Skak bruges simpelthen som brandingværktøj af disse amerikanske universiteter. Et eksempel er Texas Tech University i Lubbock, hvor den islandsk fødte og skakinteresserede professor Haraldur Karlsson fik universitets ledelse til at se potentialet i skak og til at ansætte Susan Polgar og hendes mand Paul Truong til at opbygge et skakmiljø på universitetet. Igen ser vi ikke noget tilsvarende i Danmark, selv om bl.a. Syddansk Universitet i Odense har arbejdet på at udbyde specielle uddannelsesforløb for elitesportsfolk.

Som en sidste vigtig rolle kan/bør landstræneren arbejde på at få eliteskak koblet sammen med uddannelsessystemet. Her er efter min opfattelse et uudnyttet potentiale i forhold til udlandet; hidtil har fokus i Danmark i forholdet skak/uddannelse ligget på bredden. Det gennemgående tema i dette oplæg er netop, at der bør igangsættes en strategisk satsning på talent- og elitearbejdet – også til glæde for breddearbejdet.

Organisering – fra frivillighed til betalt landstrænerjob

Som det fremgår af ovenstående, lægger mit forslag op til et stort arbejde for landstræneren. Det er næppe sandsynligt, at dette kan gennemføres, uden at man gør op med frivillighedsprincippet i landstrænerjobbet. Hvis jobbet skal bestrides på den måde, som jeg her lægger op til, er man nødt til at finde midler til at kunne aflønne landstræneren. Til gengæld herfor kan man også stille større krav til både arbejdsindsats, resultater og proces.

Lars Bo Hansen/17.01.2009

Hovedbestyrelsen

Erik Søbjerg
Formand
Kongevejen 6a
7430 Ikast
Tlf. 0045 8613 3841
formand@skak.dk
www.dsu.dk
